

Motion till riksdagen

1988/89:So326

av Elver Jonsson och Hans Lindblad (båda fp)

En aktivare alkoholpolitik

Världshälsoorganisationen, WHO, har rekommenderat medlemsländerna i Europa att minska den totala alkoholkonsumtionen med minst 25 % fram till år 2000. För WHO:s Europaregion är detta en viktig insats för att förbättra folkhälsan i Europa.

När WHO preciserar målet att minska den totala alkoholkonsumtionen med minst en fjärdedel så sker detta mot bakgrund av sambandet mellan den totala alkoholkonsumtionen och förekomsten av alkoholbetingade sjukdomar och skador.

Sverige fattade beslutet att ansluta sig till WHO:s Europamål 1985. Tyvärr har riksdagsbeslutet inte satt några påtagliga spår i regeringens alkoholpolitik. Den totala alkoholkonsumtionen ökar och särskilt oroande är det att ökningen av alkoholkonsumtionen synes vara störst bland ungdom och kvinnor.

När de kommunala nykterhetsnämnderna försvann tappade kommunerna också kompetens på alkoholområdet. Detta har man insett och allt oftare förs idén fram att återskapa nykterhetsnämnderna eller åtminstone skaffa någon expert till varje kommun.

Trots denna kunskap, som också har likheter med utvecklingen på länsstyrelserna, föreslår socialstyrelsens chef och statssekreterarna i socialdepartementet att socialstyrelsens alkoholbyrå ska upphöra. Den ska ombildas till en avdelning som har hand om hälsofrågor/kostfrågor, sex och samlevnad samt droger. Det är en högst olycklig väg, som bl.a. kommer att innebära att överklagande av tillståndsfrågor överförs från socialstyrelsen till kammarrätten. Detta är ett nytt oblygt försök att införa en ny alkoholpolitik smygvägen på samma sätt som regeringen försökte med alkoholhandelsutredningen för något år sedan.

Om regeringen menar allvar med alkoholpolitiken så måste socialstyrelsen ges ökade resurser till alkoholbyrån i stället för nedrustning. Eftersom en allt större andel av alkoholkonsumtionen sker på krogar, pubar eller diskotek finns det verkligen anledning att förverkliga 1977 års beslut att förstärka handläggarkåren på länsstyrelserna. Som ett naturligt led i den verksamheten ska också socialstyrelsens kompetens bevaras och ytterligare förstärkas. Idéer om att överföra tillståndsärenden och kontrollverksamhet till kammarrätterna bör omedelbart avskrivas.

Utöver alla tidigare kända fakta som övertygar oss om att alkoholen är förödande, har forskaren Artur Solarz vid Brottsförebyggande Rådet, BRÅ, undersökt brottsligheten bland missbrukare. Hans studier visar att avancerade alkoholister svarar för fyra gånger fler brott än svensken i ge-

men. Undersökningsresultatet överraskar och visar att en aktiv alkoholpolitik ger positiva effekter också på kriminalvårdens område.

Erfarenheter från såväl Sovjet som USA och Canada visar att en höjning av inköpsåldern för alkohol ger positiva effekter. Den kraftigt ökande starkölskonsumtionen på pubar och restauranger motiverar att inköpsåldern på restauranger höjs till 20 år, så att vi får samma åldersgräns som för inköp på Systembolaget.

Ett annat verksamhet led i en aktiv alkoholpolitik är att utöka de alkoholfria öarna i samhället. Dessa öar behövs framför allt för människor med alkoholproblem. För en god rehabilitering räcker det inte med arbete och bostad. Också människor med ett lättväckt alkoholbegär måste kultur- och nöjesmiljöer finnas tillgängliga utöver vad som erbjuds av föreningslivet. Den kraftiga sammankopplingen mellan nöjesliv och alkohol måste brytas, och kulturinstitutioner måste alltså skyddas från alkoholinflytande. Samhället bör pröva att återinföra stödet till alkoholfria restauranger, men nu medge en generösare tolkning av restaurangbegreppet än vad de gamla reglerna gjorde.

Sverige kan inte bli en alkoholfri ö i världen, men det är angeläget att det finns fem alkoholfria öar i Sverige, nämligen trafiken, arbetslivet, ungdomsåren, graviditeten och vården av alkoholskadade. Att alla dessa områden ska vara alkoholfria borde alla kunna vara överens om.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder för att hävda en aktiv alkoholpolitik med avsikt att uppfylla WHO's alkoholpolitiska mål och 1977 års riksdagsbeslut,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utbredd omorganisation inom socialstyrelsen beträffande alkoholpolitiska frågor bör avskrivas,
3. att riksdagen beslutar att åldersgränsen för servering av alkohol på restauranger samordnas med den högre ålder som gäller för inköp på Systembolaget,
4. att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder i syfte att stärka det alkoholfria utbudet inom restaurangnäringen,
5. att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärdsprogram för att förverkliga ett antal alkoholfria zoner i enlighet med vad som sägs i motionen.

Stockholm den 25 januari 1989

Hans Lindblad (fp)

Elver Jonsson (fp)